

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Кафедра правознавства

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи з дисципліни
«ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ДЕРЖАНИХ ОРГАНАХ ТА ОРГАНАХ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»
(для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право»)**

«До друку, в світ дозволяю»

Проректор _____

Протокол № 6 від 16.11.2023 р.

Укладачі:

**Григорій ГРИЦЕНКО
Галина ТАТАРЕНКО
Вікторія ЖОЛУДСЬКА**

*Весь цифровий і фактичний матеріал,
бібліографічні відомості перевірені.
Написання одиниць відповідає стандартам.*

Київ 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Кафедра правознавства

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи з дисципліни
«ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ДЕРЖАНИХ ОРГАНАХ ТА
ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»
(для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право»)**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
правознавства
Протокол № __ від __.__.2023 р.

**Київ
2023**

УДК 342.5:343.3

Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Запобігання корупції в держаних органах та органах місцевого самоврядування» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право») / Укладачі: Г.М.Гриценко, Татаренко Г.В., Жолудєва В.І - Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. - 36 с.

Методичне видання спрямоване на систематизацію, закріплення та поглиблення теоретичних знань у сфері ефективного запобігання та протидії корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, а також ознайомлення здобувачами вищої освіти за допомогою Інтернет ресурсів з матеріалами на сайтах органів які протидіють проявам корупції в державі та судовою практикою.

Укладачі :

Г.М.Гриценко, доц.,

Г.В.Татаренко, доц.,

В.І.Жолудєва, доц..

Відповідальний за випуск:

Г.А.Капліна, доц..

Рецензент:

Л.В.Котова, проф..

© Гриценко Г.М., Татаренко
Г.В., Жолудєва В.І.
© СНУ ім. В. Даля, 2023

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
1.1. Мета самостійної роботи.....	4
1.2. Загальні вимоги до самостійної роботи.....	6
2. Розподіл навчального часу з дисципліни	7
3. Перелік тем методичних рекомендацій до самостійної роботи.....	8
4. Перелік рекомендованої літератури та інформаційні джерела.....	29

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета самостійної роботи

Україна є демократичною та правовою державою з інтеграційним прагненням вступу до Європейського Союзу, в ході цього виникає необхідність приведення законодавства до вимог Європейського Союзу. Одним із головних перешкод до вступу у ЄС є корупція в державі. У зв'язку з цим постає питання про ефективне запобігання та протидію корупційним проявам в органах державної влади і місцевого самоврядування. Динамічний розвиток суспільства потребує постійного корегування законодавства, потребують також змін юридичні засоби і механізми запобігання корупційним правопорушенням в органах державної влади і органах місцевого самоврядування. У теперішніх умовах особливу увагу привертають діджиталізація та цифровізація економіки держави та її вплив на діяльність органів державної влади і місцевого самоврядування у запобіганні корупційним проявам. Ефективна та своєчасна протидія корупційним проявам в органах державної влади і органах місцевого самоврядування потрібно для сталого розвитку країни та притоку міжнародного інвестування у нашу державу. Майбутнім юристам потрібно збільшити увагу саме на запобіганні корупційним проявам враховуючи міжнародний досвід та застосовуючи міжнародне співробітництво у даній сфері. Розвиток корупції в органах державної влади і органах місцевого самоврядування загрожує не тільки сталому розвитку суспільства, а це пряма загроза безпеки держави.

Метою занять навчальною дисципліною «Запобігання корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування» є забезпечення достатнього рівня знань, необхідних для розуміння антикорупційного законодавства, визначити предмет вивчення дисципліни, зазначити правову природу та особливу суспільну небезпеку явища «корупція» в державних органах. Розглянути різні підходи до сутності корупційним проявам в органах державної влади і місцевого самоврядування, механізми правового регулювання запобіганню та протидії даним проявам. Аналіз взаємозв'язку між державною службою та корупційними

діями, визначення методології дослідження запобіганню корупційним діям в органах державної влади. Юридична відповідальності за невиконання антикорупційного законодавства, а також практична робота з нормативно-правовими актами які потрібні для протидії корупційним проявам в органах державної влади. Провести практичний аналіз документів які потрібні бути в органах державної влади і місцевого самоврядування та підприємствах різної форми власності згідно діючого законодавства для протидії та запобіганню корупції.

Самостійна робота студента є невід'ємною складовою частиною навчального процесу і основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основна мета самостійної роботи – засвоєння навчального матеріалу, передбаченого програмою курсу і не охопленого іншими видами занять – лекційними, практичними, тощо. Самостійна робота студентів сприяє розвитку у них юридичного мислення та формування правосвідомості, навичок цілеспрямованої самостійної роботи з нормативними актами, науковими публікаціями та інформаційними джерелами. Вміння на їх основі аналізувати та вирішувати проблемні питання і робити власні висновки та обґрунтування, як теоретичного, так і практичного характеру.

Сучасне вивчення та розуміння антикорупційного законодавства та визначення правової природи і суспільно небезпечного явища «корупція» в державних органах, її негативні наслідки для сталого розвитку економіки і суспільства у світі потребують реалії сьогодення. Проведенні останні адміністративні реформи відносно об'єднання територіальних громад у нашої державі потребують розгляд нових механізмів запобіганню та протидії корупційним проявам в органах державної влади і місцевого самоврядування. Також потрібно розглянути засоби усунення наслідків від корупційних правопорушень та відновлення порушеного права.

Відтак самостійне опанування окремих питань курсу «Запобіганню корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування» має практичне значення для формування професійної особистості майбутнього юриста – фахівця

у сфері захисту порушених прав та інтересів фізичних та юридичних осіб.

Звертаємо вашу увагу на те, що з метою запобігання та виявлення плагіату у роботах студентів, розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування та відповідно до положень Закону України «Про вищу освіту» щодо академічної доброчесності, Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text> або https://moodle.snu.edu.ua/pluginfile.php/216177/mod_resource/content/1/Methods_2019%20%20Final.pdf), Фундаментальних принципів академічної доброчесності (https://moodle.snu.edu.ua/pluginfile.php/216178/mod_resource/content/1/Fundamental_Values_version_in_Ukrainian.pdf) та Положення про запобігання та виявлення академічної недоброчесності Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля за посиланням: <https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-akademichnu-nedobrochesnist.pdf>, на неприпустимість його допущення буде проведена перевірка роботи. З огляду на вищевикладене, надані реферати та інші матеріали будуть перевірені на унікальність тексту засобами AntiPlagiarizm.net (посилання: <https://snu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>). Перед поданням рефератів та інших матеріалів на перевірку ви можете перевірити її самостійно на E-Campus за посиланням: <http://mdl.snu.edu.ua/course/index.php?categoryid=2>.

1.2. Загальні вимоги до самостійної роботи

При самостійній роботі необхідно, керуючись планом і посилаючись на відповідний нормативно-правовий акт, засвоїти теоретичні питання курсу «Запобігання корупції в держаних органах та органах місцевого самоврядування», запам'ятати основні терміни, що використовуються в нормативно-правових актах з питань теми заняття, учбовий літературі, фахових

статтях і міжнародних документах з актуальних та проблемних питань.

Необхідно також користуватися нормативно-правовими актами, введеними в дію після публікації цього методичного матеріалу та судовими рішеннями.

Відповідаючи на запитання необхідно обґрунтувати обране рішення, спираючись на чинні норми законодавства, текст яких необхідно знати та зазначати. Правильну, але не обґрунтовану відповідь викладач вважає незадовільною.

Перелік джерел, що рекомендуються для самостійного засвоєння, обов'язково додано наприкінці кожної теми.

2. Розподіл навчального часу з дисципліни «Запобігання корупції в держаних органах та органах місцевого самоврядування»

Номер та назва теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		ЛК	СЗ	ІЗ	СРС		ЛК	СЗ	ІЗ	СРС
Тема 1. Правове регулювання протидії проявам корупції в органах державної влади і місцевого самоврядування.	11	2	2		7	13	2	2		9
Тема 2. Засади державної антикорупційної політики та законодавства у сфері протидії корупції в органах державної влади.	11	2	2		7	9				9
Тема 3. Компетенція спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання та боротьби з корупційними проявами у держаних органах.	10	2	2		7	13	2	2		9
Тема 4. Правове регулювання роботи з викривачами корупції	11	2	2		7	9				9
Тема 5. Правове регулювання з питань запобігання і врегулювання конфлікту інтересів.	11	2	2		7	13	2	2		9
Тема 6. Фінансовий контроль та декларування.	11	2	2		7	9				9
Тема 7. Управління ризиками та антикорупційні програми.	11	2	2		7	13	2	2		9
Тема 8. Правові аспекти функціонування уповноважених підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції.	11	2	2		7	9				9
Тема 9. Особливості виконання	11	2	2		7	9				9

Номер та назва теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
ЛК		СЗ	ІЗ	СРС	ЛК		СЗ	ІЗ	СРС	
заходів антикорупційного комплаєнсу у діяльності підприємств та організації приватної форми власності.										
Тема 10. Особливості притягнення до відповідальності осіб які скоїли корупційні діяння.	11	2	2		7	9				9
Тема 11. Особливості заходів антикорупційного комплаєнсу у сферах з високим ризиком виникнення корупційних дії	11	2	2		7	9				9
Тема 12. Правове запобігання впливу політичної корупції на органи державної влади і місцевого самоврядування.	11	2	2		7	9				9
Тема 13. Правове регулювання усуненню наслідків заданих корупційними діями органів державної влади.	11	2	2		7	13	2	2		9
Тема 14. Досвід розвинутих країн світу в запобіганні та протидії проявам корупції в органах державної влади.	7	2	2		3	13	2	2		9
Індивідуальне завдання (контрольна робота):										
ВСЬОГО ГОДИН:	150	28	28		94	150	12	12		126

3. Перелік тем методичних рекомендацій до самостійної роботи

Методичні рекомендації розраховані на 94 годин для денної форми навчання і 126 години заочної форми навчання та включають теоретичні питання з наступних тем:

Тема № 1.

Правове регулювання протидії проявам корупції в органах державної влади і місцевого самоврядування.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю

1. Антикорупційна діяльність в державі: стан і перспективи розвитку.
2. Проблеми законодавчого регулювання правовідносин с протидії та запобіганню корупційним проявам в державі.

3. Поняття системи адміністративно-правового забезпечення запобіганню та протидії корупції в державі.
4. Вплив корупції на сталий розвиток економіки держави.
5. Відношення суспільства до корупційних проявів в органах державної влади і місцевого самоврядування.

Практичні завдання:

1. Зробити добірку нормативно-правових актів, які використовуються органами державної влади для запобіганню та боротьби з корупційними проявами.
2. Зробити аналіз практики притягнення до дисциплінарної відповідальності посадових осіб органів державної влади за дії пов'язані з корупційним проявами.
3. Вирішити ситуаційне завдання. В Національному Банку України була прийнята антикорупційна програма яка була затверджена головою НБУ, після 2020 року у антикорупційну програму були внесені зміни, які були затверджені правлінням НБУ. Надайте правову характеристику діям голові НБУ та діям правління НБУ, посилаючись на законодавство.

Література:

1. Антикорупційне право: навчальний посібник / В.І.Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М.Лісовський.- К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.- 240 с.
2. Механізми запобіганню політичній корупції в органах представницької влади України: монографія /за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с.(Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)
3. Право в публічному управлінні: навч. посіб./ С.О.Козуліна, Ю.О.Ровинський, К.І.Ровинська.- Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. - 174 с.
4. Державна антикорупційна політика і запобіганню та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: монографія/ автор. Кол.:В.В.Василевич, Т.Е.Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В.Расюк, А.В. Савченко, В.Л.Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В.Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. – К. : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524с.
5. Запобіганню корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів / автор. кол.:Шаповалова О.А., Трофімова Л.В., Здебський О.С. та ін. К.: Ваїте, 2017. – 146 с.
6. Запобіганню та протидія корупції : навчальний посібник 4-те вид.,перер. Й доп./ за ред. А. М. Михненка. Київ :ДННУ «Академія фінансового управління», 2023. 625 с.

7. Адміністративне право : навчальний посібник. для здобувачів вищої освіти /Ю. П. Битяк, В.М. Гаращук, В. В. Зуй та ін. Харків: Право, 2021. 196 с.
8. Адміністративне право : підручник / М. М. Бліхар, З. Р. Кісіль, Г. Ю. Лук'янова, І. Ю. Хомишин. — Львів : Растр-7, 2022. — 740 с.
9. Загальне адміністративне право України / Бевзенко М.В. та ін. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2023. 688 с.

Тема № 2.

Засади державної антикорупційної політики та законодавства у сфері протидії корупції в органах державної влади.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю

- 1.Правова характеристика Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією.
- 2.Правовий аналіз «Конвенції ООН проти корупції» та її значення для нашої держави.
- 3.Антикорупційна стратегія держави, прийняття, термін дії та значення для суспільства.
- 4.Формальні критерії при складанні антикорупційної програми органів державної влади.
- 5.Правовий аналіз практики застосування міжнародного законодавства з протидії корупції в органах державної влади і місцевого самоврядування.

Практичне завдання:

- 1.Зробить правовий аналіз антикорупційних документів які потрібні в державних органах згідно діючого законодавства .
- 2.Представити/розробити схему: «законодавства с запобігання та протидії корупції в органах державної влади ».
- 3.Вирішить ситуаційне завдання. Завідувач хірургічного відділення державної міської лікарні № 5, вирішив займатися підприємницькою діяльністю, пройшов державну реєстрацію ФОП та надав документи до ЦНАП для отримання ліцензію на медичну практику (надав всі необхідні документи). Але, отримав відмову у наданні ліцензію на медичну практику. Надайте правову характеристику діям посадових осіб, посилаючись на законодавство.

Література:

1. Основні засади запобігання корупції/ М.В.Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.

2. Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник/ О.І.Лавренова, О.П.Хамходера. Одеса, 2019. 57с.
3. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи. Монографія. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.
4. Запобігання корупції: підручник/ за загал. ред. Б.М.Головкіна. Харків, видавництво «Право», 2019. 296 с.
5. Окунєв А., Бойко О., Лукин С. Антикорупційний комплаєнс: посіб. для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми. Київ, 2018. 177 с
6. Антикорупційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбиди. Харків: Друкарня МАДРИД, 2014. 364 с
7. Глобальний договір ООН. «Руководство по оценке риска, связанного с противодействием коррупции» (2013). URL: www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Anti-Corruption/RiskAssessmentGuide.pdf
8. Антикоррупционный комплаєнс: Руководство для средних компаний, функционирующих на развивающихся рынках / Анна Надгродкевич, Фрэнк Браун, Пол Китсон, Джон Моррелл. – Центр международного частного предпринимательства, 1155 15th Street NW Ste. 700 Washington, DC 20005, 2014.
9. Малий І. Й., Цедік М. Г. Інституційний вимір цифровізації державного управління в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2022. № 2. – URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=2618> (дата звернення: 01.10.2023). DOI: 10.32702/2307-2156-2022.
10. Коваль Н.О. Протидія корупції в митних органах ДФС. Lex Portus №6 (8), 2017 С.93-104 URL: https://lexportus.net.ua/vipusk-6-2017/koval_n_o_protydiia_koruptsii_v_mytnykh_organakh_dfs.pd

Тема № 3.

Компетенція спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання та боротьби з корупційними проявами у держаних органах.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Повноваження міжнародних суб'єктів в протидії та викриттю корупції в органах державної влади і місцевого самоврядування.
2. Міжнародне співробітництво органів запобігання та викриття корупції в органах державної влади.
3. Повноваження засобів масової інформації в протидії та викриття корупції в органах державної влади і місцевого самоврядування.

4. Порядок прийняття та проходження служби в НАБУ.

5. Роль вищого антикорупційного суду в протидії корупційним правопорушенням.

Практичне завдання:

1. Зробити аналіз судової практики стосовно притягнення до відповідальності за скоєні корупційні правопорушення за останній рік.

2. Скласти зразок заяви про вчинення корупційного правопорушення згідно діючого законодавства.

3. Вирішить ситуаційне завдання. У селі Малівка Хустському районі Закарпатської області працює громадянин М. на посаді заступника сільського голови, а його дружина працює у сільській раді головним бухгалтером. Надайте правову характеристику даним обставинам (чи має подружжя працювати разом), посилаючись на законодавство.

Література:

1. Антикорупційне право: навчальний посібник / В.І.Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М.Лісовський.- К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.- 240 с.

2. Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія / за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с.(Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)

3. Право в публічному управлінні: навч. посіб./ С.О.Козуліна, Ю.О.Ровинський, К.І.Ровинська.- Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. - 174 с.

4. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: монографія/ автор. Кол.:В.В.Василевич, Т.Е.Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В.Расюк, А.В. Савченко, В.Л.Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В.Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. – К. : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524с.

5. Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів / автор. кол.:Шаповалова О.А.,Трофімова Л.В., Здебський О.С. та ін. К.: Ваїте, 2017. – 146 с.

6. Запобігання та протидія корупції : навчальний посібник 4-те вид.,перер. й доп./ за ред. А. М. Михненка. Київ :ДННУ «Академія фінансового управління», 2023. 625 с.

7. Адміністративне право : навчальний посібник. для здобувачів вищої освіти /Ю. П. Битяк, В.М. Гаращук, В. В. Зуй та ін. Харків: Право, 2021. 196 с.

8. Основні засади запобігання корупції/ М.В.Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.

9. Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник/ О.І.Лавренова, О.П.Хамходера. Одеса, 2019. 57с.

Тема № 4.

Правове регулювання роботи з викривачами корупції.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Основні засади діяльності уповноважених підрозділів в протидії корупції у сфері захисту викривача.
2. Алгоритм дій уповноважених осіб у роботі з викривачами корупції.
3. Обставини коли особа повідомила про порушення антикорупційного законодавства, але вона не є викривачем.
4. Стадії роботи з повідомленнями про корупцію та їх правова характеристика.
5. Порядок розгляду анонімних повідомлень про корупцію.

Практичне завдання:

1. Зробіть добірку документів, які можуть підтвердити, що особа є викривачем корупції.
2. Складіть пам'ятку щодо правового статусу, прав та гарантій захисту викривача.
3. Вирішіть ситуаційне завдання. Керівник департаменту містобудування та архітектури Харківський обласний військової адміністрації у приватній співбесіді не навмисно надав інформацію про співробітника департаменту який посприяв (був викривачем) у розкритті корупційних діянь обласний військової адміністрації, надалі дана інформація потрапила до ЗМІ. Надайте правову характеристику діям керівника департаменту, посилаючись на законодавство.

Література:

1. Антикорупційне право: навчальний посібник / В.І.Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М.Лісовський.- К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.- 240 с.
2. Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія /за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с.(Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)
3. Право в публічному управлінні: навч. посіб./ С.О.Козуліна, Ю.О.Ровинський, К.І.Ровинська.- Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. - 174 с.
4. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: монографія/ автор. Кол.:В.В.Василевич, Т.Е.Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В.Расюк, А.В. Савченко, В.Л.Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В.Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. – К. : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524с.

5. Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів / автор. кол.: Шаповалова О.А., Трофімова Л.В., Здебський О.С. та ін. К.: Ваїте, 2017. – 146 с.
6. Запобігання та протидія корупції : навчальний посібник 4-те вид.,перер. Й доп./ за ред. А. М. Михненка. Київ :ДННУ «Академія фінансового управління», 2023. 625 с.
7. Адміністративне право : навчальний посібник. для здобувачів вищої освіти /Ю. П. Битяк, В.М. Гаращук, В. В. Зуй та ін. Харків: Право, 2021. 196 с.
8. Основні засади запобігання корупції/ М.В.Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.
9. Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник/ О.І.Лавренова, О.П.Хамходера. Одеса, 2019. 57с.
10. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи. Монографія. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.
11. Запобігання корупції: підручник/ за загал. ред. Б.М.Головкіна. Харків, видавництво «Право», 2019. 296 с.

Тема № 5.

Правове регулювання з питань запобігання і врегулювання конфлікту інтересів.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Етапи моніторингу з виявлення конфлікту інтересів.
2. Потенційний конфлікт інтересів - наявність у особи приватного інтересу.
- 3.Завдання уповноваженого запобігання та виявлення корупції, напрями взаємодії з працівниками та керівником організації.
- 4.Зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів.
- 5.Відповідальність за вчинення дій, прийняття рішень в умовах конфлікту інтересів.

Практичне завдання:

- 1.Зробить алгоритм дій керівника у зв'язку із виникненням у підлеглої особи конфлікту інтересів.
- 2.Перерахуйте умови за яких здійснюється перегляд службових повноважень особи, уповноваженої на виконання функцій держави, якщо конфлікт інтересів у її діяльності має постійний характер.
3. Вирішить ситуаційне завдання. Заступником керівника Державного підприємства «Запоріжстандартметрологія» у 2020 році був призначений громадянин М., а у 2021 році, було з'ясовано, що стосовно даного громадянина не була проведена спеціальна перевірка, у тому числі щодо відомостей поданих

особисто. Керівник департаменту роботи з кадровим складом, пояснив данні дії, що особа була призначена на посаду після проходження військової служби. Надайте правову характеристику діям керівника Державного підприємства та керівника департаменту роботи з кадровим складом посилаючись на законодавство.

Література:

- 1.Окунев А., Бойко О., Лукин С. Антикоруptionний комплаєнс: посіб. для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми. Київ, 2018. 177 с.
- 2.Антикорупційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбиди. Харків: Друкарня МАДРИД, 2014. 364 с.
- 3.Глобальный договор ООН. «Руководство по оценке риска, связанного с противодействием коррупции» (2013). URL: www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Anti-Corruption/RiskAssessmentGuide.pdf
- 4.Антикоррупционный комплаєнс: Руководство для средних компаний, функционирующих на развивающихся рынках / Анна Надгродкевич, Фрэнк Браун, Пол Китсон, Джон Моррелл. – Центр международного частного предпринимательства, 1155 15th Street NW Ste. 700 Washington, DC 20005, 2014.
- 5.Петрашко С. Я. Конвенція ООН проти корупції: універсалізація стандартів у сфері протидії корупції. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Право. 2011.Випуск 15. Ч. 2. С. 90-94.
6. Новіков О.Ф. Світовий досвід функціонування спеціалізованих антикорупційних органів. Збірник наукових праць «Ефективність державного управління». 2015. Випуск 43.С. 52-57.
- 7.Паутов В.О. Нормативно-правовий аспект протидії корупції в системі забезпечення національної безпеки України. Держава та регіони Серія : Державне управління, 2019 р., №4 (68) С.171-175. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/4_2019/
- 8.Протидія корупції: правове регулювання і практичний досвід : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 28 жовт. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». – Харків : ХНУВС, 2022. – 232 с
- 9.Вандін Є. Правове регулювання антикорупційної діяльності в Україні, Національний юридичний журнал: теорія і практика, частина 2,2018 С.18-21
- 10.Задорожний С.А. Протидія корупції як першочергове завдання місцевої влади, Державне управління: удосконалення та розвитку.2014 № 5. -URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=723>

Тема № 6.

Фінансовий контроль та декларування.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Заходи фінансового контролю в умовах воєнного стану.
2. Моніторинг способу життя осіб які підлягають декларуванню доходів.
3. Декларації про наявність активів для публічних службовців: інструмент для запобігання корупції.
4. Законодавче врегулювання та проведення повної перевірки декларацій.
5. Відповідальність за порушення вимог декларування.

Практичне завдання:

1. Найдіть та заповніть: «Додаток 1 до Порядку перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій (пункт 6)».
2. Найдіть та заповніть: «Додаток 2 до Порядку перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій (пункт 8)».
3. Вирішіть ситуаційне завдання. Керівник департаменту ОВА на протязі 5 років замовляв друкувати матеріали для діяльності департаменту у одному видавництві, на початку року він підготував замовлення на передплатні видання методичних вказівок для ОВА у цьому видавництві. Дане видавництво проводило акцію серед клієнтів які зробили передоплату їхніх послуг на рік, головним призом акції є розіграш туристичної подорожі. Приз отримує керівник департаменту ОВА. Надайте правову характеристику даним обставинам, посилаючись на законодавство.

Література:

1. Антикоруційне право: навчальний посібник / В.І.Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М.Лісовський.- К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.- 240 с.
2. Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія / за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с.(Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)

3. Право в публічному управлінні: навч. посіб./ С.О.Козуліна, Ю.О.Ровинський, К.І.Ровинська.- Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. - 174 с.
4. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: монографія/ автор. Кол.: В.В.Василевич, Т.Е.Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В.Расюк, А.В. Савченко, В.Л.Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В.Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. – К. : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524с.
5. Вандін Є. Правове регулювання антикорупційної діяльності в Україні, Національний юридичний журнал: теорія і практика, частина 2, 2018 С.18-21
6. Задорожний С.А. Протидія корупції як першочергове завдання місцевої влади, Державне управління: удосконалення та розвитку. 2014 № 5. -URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=723>
7. Коваль Н.О. Протидія корупції в митних органах ДФС. Lex Portus №6 (8), 2017 С.93-104 URL: https://lexportus.net.ua/vipusk-6-2017/koval_n_o_protydiia_koruptsii_v_mytnykh_organakh_dfs.pdf
8. Кубаєнко А., Крижановська О. Антикорупційне право та основи Е-декларування : навч.-метод. посіб. (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) [Електронне видання] / А. Кубаєнко, О. Крижановська ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 150 с. – Режим доступу: <https://hdl.handle.net/11300/25591>
9. Октисюк Ж.С., Кризіна Н.П. Запобігання корупції на державній службі: сучасний стан та проблеми. Інвестиції: практика та досвід № 8/2021. С.113-272 URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2021/20.pdf
10. Паутов В. О. Роль органів протидії корупції в системі забезпечення національної безпеки. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 5-6. С. 170–174. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.5-6.170

Тема № 7.

Управління ризиками та антикорупційні програми.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Аналіз корупційних ризиків.
2. Принципи управління корупційними ризиками.
3. Етапи оцінювання корупційних ризиків.
4. Процедура прийняття антикорупційної програми: проведення публічного обговорення проекту антикорупційної програми.

5.Залишення НАЗК антикорупційних програм без розгляду.

Практичне завдання:

- 1.Зробить план оцінювання корупційних ризиків та підготовки антикорупційної програми.
2. Скласти схему процесу управління корупційними ризиками у діяльності організації.
3. Вирішить ситуаційне завдання. Керівник департаменту ОВА був звільнений у кінці лютого 2023 року, під час дії воєнного стану, але після звільнення не подав декларацію за період, не охоплений раніше поданими деклараціями. В який строк особа яка припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, подає декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Чи підлягає відповідальності дана особа згідно законодавства. Надайте правову характеристику даним обставинам, посилаючись на законодавство.

Література:

- 1.Антикорупційне право: навчальний посібник / В.І.Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М.Лісовський.- К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.- 240 с.
- 2.Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія /за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с.(Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)
- 3.Право в публічному управлінні:навч. посіб./ С.О.Козуліна, Ю.О.Ровинський, К.І.Ровинська.- Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. - 174 с.
- 4.Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: монографія/ автор. Кол.:В.В.Василевич, Т.Е.Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В.Расюк, А.В. Савченко, В.Л.Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В.Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. – К. : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524с.
- 5.Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів / автор. кол.:Шаповалова О.А.,Трофімова Л.В., Здебський О.С. та ін. К.: Ваїте, 2017. – 146 с.
- 6.Запобігання та протидія корупції : навчальний посібник 4-те вид.,перер. Й доп./ за ред. А. М. Михненка. Київ :ДННУ «Академія фінансового управління», 2023. 625 с.
- 7.Адміністративне право : навчальний посібник. для здобувачів вищої освіти /Ю. П. Битяк, В.М. Гаращук, В. В. Зуй та ін. Харків: Право, 2021. 196 с.

Тема № 8.

Правові аспекти функціонування уповноважених підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Роль уповноваженого підрозділу запобігання корупції в проведенні експертизи проектів нормативно-правових та розпорядчих актів.
2. Критерії щодо визначення штатної численності працівників уповноваженого підрозділу.
3. Особливості планування роботи уповноважених підрозділів запобігання корупції.
4. Взаємовідносини уповноважених підрозділів з питань запобігання корупції з НАЗК.
5. Права уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції в органах держаної влади.

Практичне завдання:

1. Зробить зразок положення про уповноважений підрозділ з питань запобігання та виявлення корупції для Вищих навчальних закладів.
2. Скласти план заходів уповноваженого підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції на наступний рік.
3. Вирішить ситуаційне завдання. Керівник відділу департаменту містобудування ОДА мав інформацію згідно посадових обов'язків, відносно того, що керівник департаменту містобудування ОДА збирається укласти договір про оренду державне майно своїм близьким родичам. Керівник відділу підготував договір для укладання, зазначивши що всі необхідні документи для укладання договору були надані другою стороною. Надайте правову характеристику діям керівника відділу департаменту, посилаючись на законодавство.

Література:

1. Основні засади запобігання корупції/ М.В.Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.
2. Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник/ О.І.Лавренова, О.П.Хамходера. Одеса, 2019. 57с.
3. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи. Монографія. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.

4. Запобігання корупції: підручник/ за загал. ред. Б.М.Головкіна. Харків, видавництво «Право», 2019. 296 с.
5. Окунев А., Бойко О., Лукин С. Антикоруptionний комплаєнс: посіб. для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми. Київ, 2018. 177 с.
6. Антикоруptionні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбиди. Харків: Друкарня МАДРИД, 2014. 364 с.
7. Глобальний договір ООН. «Руководство по оценке риска, связанного с противодействием коррупции» (2013). URL: www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Anti-Corruption/RiskAssessmentGuide.pdf
8. Антикоруptionный комплаєнс: Руководство для средних компаний, функционирующих на развивающихся рынках / Анна Надгродкевич, Фрэнк Браун, Пол Китсон, Джон Моррелл. – Центр международного частного предпринимательства, 1155 15th Street NW Ste. 700 Washington, DC 20005, 2014.

Тема № 9.

Особливості виконання заходів антикорупційного комплаєнсу у діяльності підприємств та організації приватної форми власності.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Антикоруptionна програма як головний елемент антикорупційного комплаєнсу в приватному секторі економіки.
2. Ідентифікація та регламентація процедур з підвищеними корупційними ризиками.
3. Тренінги та заохочення як елемент антикорупційної політики суб'єктів підприємницької діяльності.
4. Поширення антикорупційної програми на треті сторони.
5. Основні елементи системи комплаєнс та підприємстві приватної форми власності.

Практичне завдання:

1. Зробить зразок ризик-реєстру корупційних дій для підприємства приватної форми власності.
2. Скласти схему та описати процес розробки антикорупційної програми підприємства приватної форми власності.
3. Вирішить ситуаційне завдання. Керівник державного підприємства «Молсев» на запит Національного агентства з питань запобігання корупції відносно надати

інформацію стосовно договорів оренди державного майна. Надав інформацію не зазначивши в ній договір оренди, де орендатор є батько його невістки. Надайте правову характеристику діям керівника державного підприємства, посилаючись на законодавство.

Література:

1. Основні засади запобігання корупції/ М.В.Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.
2. Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник/ О.І.Лавренова, О.П.Хамходера. Одеса, 2019. 57с.
3. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи. Монографія. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.
4. Запобігання корупції: підручник/ за загал. ред. Б.М.Головкіна. Харків, видавництво «Право», 2019. 296 с.
5. Окунів А., Бойко О., Лукин С. Антикорупційний комплаєнс: посіб. для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми. Київ, 2018. 177 с.
6. Антикорупційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбіді. Харків: Друкарня МАДРИД, 2014. 364 с.
7. Глобальний договір ООН. «Руководство по оценке риска, связанного с противодействием коррупции» (2013). URL: www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Anti-Corruption/RiskAssessmentGuide.pdf
8. Антикоррупционный комплаєнс: Руководство для средних компаний, функционирующих на развивающихся рынках / Анна Надгродкевич, Фрэнк Браун, Пол Китсон, Джон Моррелл. – Центр международного частного предпринимательства, 1155 15th Street NW Ste. 700 Washington, DC 20005, 2014.
9. Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія / за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с. (Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)
10. Право в публічному управлінні: навч. посіб./ С.О.Козуліна, Ю.О.Ровинський, К.І.Ровинська.- Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. - 174 с.

Тема № 10.

Особливості притягнення до відповідальності осіб

які скоїли корупційні діяння.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Концептуальні підходи до притягнення до відповідальності за скоєння корупційних правопорушень міжнародний довід.
2. Правовий аналіз Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією.
3. Кримінально-правова характеристика використання посадовою особою службового становища.
4. Аналіз міжнародного законодавства з притягнення до кримінальної та адміністративної відповідальності осіб за корупційні правопорушення.
5. Взаємодія уповноважених підрозділів з правоохоронними органами в процесі притягнення особи до відповідальності за корупційні правопорушення.

Практичне завдання:

1. Зробіть добірку нормативно-правових актів, що регулюють притягнення до відповідальності осіб які вчинили корупційні правопорушення.
2. Скласти скаргу на незаконні дії працівника НАБУ, необхідні данні додайте самостійно.
3. Вирішіть ситуаційне завдання. Національне агентство з питань запобігання корупції надало запит до поліції про надання матеріалів кримінального провадження, де особі пред'явлено підозру про скоєння корупційного правопорушення. Органи поліції відмовили у наданні матеріалів. Надайте правову характеристику діям працівникам поліції, посилаючись на законодавство.

Література:

1. Антикоруptionне право: навчальний посібник / В.І.Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М.Лісовський.- К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.- 240 с.
2. Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія /за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с.(Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)
3. Право в публічному управлінні: навч. посіб./ С.О.Козуліна, Ю.О.Ровинський, К.І.Ровинська.- Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. - 174 с.
4. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: монографія/ автор. Кол.:В.В.Василевич, Т.Е.Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В.Расюк, А.В. Савченко, В.Л.Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В.Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. – К. : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524с.
5. Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів / автор. кол.: Шаповалова О.А., Трофімова Л.В., Здебський О.С. та ін. К.: Ваїте, 2017. – 146 с.

6. Запобігання та протидія корупції : навчальний посібник 4-те вид., перер. й доп. / за ред. А. М. Михненка. Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2023. 625 с.
7. Адміністративне право : навчальний посібник. для здобувачів вищої освіти / Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, В. В. Зуй та ін. Харків: Право, 2021. 196 с.
8. Основні засади запобігання корупції / М. В. Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.
9. Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник / О. І. Лавренова, О. П. Хамходера. Одеса, 2019. 57 с.
10. Михайленко Д. Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи. Монографія. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.

Тема № 11.

Особливості заходів антикорупційного комплаєнсу у сферах з високим ризиком виникнення корупційних дій.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Створення та функціонування ЦНАП, вільного від корупції.
2. Основні етапи виявлення та протидії корупційним ризикам у ЦНАП.
3. Інформаційно-комунікаційні технології як основна протидія корупційним проявам в наданні послуг.
4. Випадки правомірного (дозволеного) отримання майна, пільг, послуг органами публічної влади.
5. Запобігання корупції в органах публічної влади шляхом проведення спеціальної перевірки.

Практичне завдання:

1. Зробить добірку корупційних ризиків на етапах фізичного створення ЦНАП.
2. Складіть контрольний перелік заходів із запобігання корупції при наданні послуг органами державної влади.
3. Вирішіть ситуаційне завдання. Заступник голови міської адміністрації використовує своє службове становище впливав на надання кредитів ТОВ «ВІК» з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Надайте правову характеристику діям голові заступнику голови міської адміністрації посилаючись на законодавство.

Література:

1. Основні засади запобігання корупції/ М.В.Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.
2. Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник/ О.І.Лавренова, О.П.Хамходера. Одеса, 2019. 57с.
3. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи. Монографія. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.
4. Запобігання корупції: підручник/ за загал. ред. Б.М.Головкіна. Харків, видавництво «Право», 2019. 296 с.
5. Окунєв А., Бойко О., Лукин С. Антикорупційний комплаєнс: посіб. для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми. Київ, 2018. 177 с.
6. Антикорупційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбиди. Харків: Друкарня МАДРИД, 2014. 364 с.
7. Глобальний договір ООН. «Руководство по оценке риска, связанного с противодействием коррупции» (2013). URL: www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Anti-Corruption/RiskAssessmentGuide.pdf
8. Антикоррупционный комплаєнс: Руководство для средних компаний, функционирующих на развивающихся рынках / Анна Надгродкевич, Фрэнк Браун, Пол Китсон, Джон Моррелл. – Центр международного частного предпринимательства, 1155 15th Street NW Ste. 700 Washington, DC 20005, 2014.
9. Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія / за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с. (Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)

Тема № 12.

Правове запобігання впливу політичної корупції на органи державної влади і місцевого самоврядування.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Методологічні підходи до вивчення явища політична корупція.
2. Правова характеристика суб'єктів політичної корупції.
3. Особливості політичної корупції в Україні.
4. Інструмент оцінювання діяльності органів представницької влади.
5. Визначення індексу протидії політичній корупції в представницьких органах влади.

Практичне завдання:

- 1.Зробить правовий аналіз типів політичної корупції.
- 2.Складіть схему та зробить аналіз подолання корупції на прикладі американського досвіду.
- 3.Вирішить ситуаційне завдання. Директор комунального підприємства, використовує службове становище всупереч інтересам служби, при проведенні закупівлі послуг за державні кошти, наніс шкоду державному бюджету на 120000 гривень. Надайте правову характеристику діям директора комунального підприємства посилаючись на законодавство.

Література:

- 1.Антикорупційне право: навчальний посібник / В.І.Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М.Лісовський.- К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.- 240 с.
- 2.Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія /за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с.(Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)
- 3.Право в публічному управлінні:навч. посіб./ С.О.Козуліна, Ю.О.Ровинський, К.І.Ровинська.- Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. - 174 с.
- 4.Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: монографія/ автор. Кол.:В.В.Василевич, Т.Е.Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В.Расюк, А.В. Савченко, В.Л.Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В.Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. – К. : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524с.
- 5.Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів / автор. кол.:Шаповалова О.А.,Трофімова Л.В., Здебський О.С. та ін. К.: Ваїте, 2017. – 146 с.
- 6.Запобігання та протидія корупції : навчальний посібник 4-те вид.,перер. Й доп./ за ред. А. М. Михненка. Київ :ДННУ «Академія фінансового управління», 2023. 625 с.
- 7.Адміністративне право : навчальний посібник. для здобувачів вищої освіти /Ю. П. Битяк, В.М. Гарашук, В. В. Зуй та ін. Харків: Право, 2021. 196 с.
- 8.Основні засади запобігання корупції/ М.В.Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.
- 9.Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник/ О.І.Лавренова, О.П.Хамходера. Одеса, 2019. 57с.
- 10.Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи. Монографія. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.

11. Окунєв А., Бойко О., Лукин С. Антикоруцційний комплаєнс: посіб. для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикоруцційної програми. Київ, 2018. 177 с
12. Антикоруцційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбїди. Харків: Друкарня МАДРИД, 2014. 364 с.

Тема № 13.

Правове регулювання усуненню наслідків заданих коруцційними діями органів державної влади.

(7/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Правовий досвід світу по зменшенню негативного впливу наслідків від корупційних дій на економіку держави.
2. Причини та наслідки корупції в системі вищої освіти.
3. Співвідношення національної та міжнародної системи корупційних діянь у органах державної влади: правовий аналіз.
4. Правовий аналіз негативних кримінально-правових наслідків для особи яка вчинила корупційний злочин.
5. Застосування превентивних антикоруцційних механізмів щодо усунення наслідків корупційних правопорушень.

Практичне завдання:

1. Зробить добірку прикладів корупційних ризиків, які є характерними для усіх органів влади, а також заходів щодо їх усунення (мінімізації).
2. Складіть схему порядку дій державних органів після визнання державних службовців судом винними у вчиненні корупційного правопорушення або правопорушення пов'язаного з корупцією.
3. Вирішить ситуаційне завдання. Керівник державного підприємства «Молсев» на запит Національного агентства з питань запобігання корупції відносно надати інформацію стосовно договорів оренди державного майна. Надав інформацію не зазначивши в ній договір оренди, де орендатор є батько його невістки. Надайте правову характеристику діям керівника державного підприємства, посилаючись на законодавство.

Література:

1. Основні засади запобігання корупції/ М.В.Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.

- 2.Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник/ О.І.Лавренова, О.П.Хамходера. Одеса, 2019. 57с.
- 3.Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи. Монографія. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.
- 4.Запобігання корупції: підручник/ за загал. ред. Б.М.Головкіна. Харків, видавництво «Право», 2019. 296 с.
- 5.Окунев А., Бойко О., Лукин С. Антикорупційний комплаєнс: посіб. для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми. Київ, 2018. 177 с.
- 6.Антикорупційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбиди. Харків: Друкарня МАДРИД, 2014. 364 с.
- 7.Глобальный договор ООН. «Руководство по оценке риска, связанного с противодействием коррупции» (2013). URL: www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Anti-Corruption/RiskAssessmentGuide.pdf
- 8.Антикоррупционный комплаєнс: Руководство для средних компаний, функционирующих на развивающихся рынках / Анна Надгродкевич, Фрэнк Браун, Пол Китсон, Джон Моррелл. – Центр международного частного предпринимательства, 1155 15th Street NW Ste. 700 Washington, DC 20005, 2014.
- 9.Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія /за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с.(Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)

Тема № 14.

Правове врегулювання міжнародних інвестиційних спорів.

(3/9 годин)

Питання для самоконтролю.

1. Впровадження професійного стандарту антикорупційної роботи в діяльність органів влади та органів місцевого самоврядування на досвіді ЄС .
- 2.Правовий аналіз Міжамериканської конвенції проти корупції.
- 3.Правовий аналіз двадцяти керівних принципів по боротьбі з корупцією, що затвердив Комітет міністрів Ради Європи.
- 4.Основні міжнародні заходи щодо запобігання корупції в органах державної влади.
- 5.Роль міжнародних нормативно-правових актів як загальних стандартів боротьби проти корупції.

Практичне завдання:

- 1.Зробить добірку нормативно-правових актів, що регулюють діяльність антикорупційних органів Європейського Союзу.
2. Складіть схему органів які протистоять корупційним проявам в органах державної влади на прикладі одної держави ЄС.
3. Вирішіть ситуаційне завдання. Співробітник відділу департаменту торгівлі та міжнародних відносин ОДА мав інформацію згідно посадових обов'язків, відносно того, що керівник департаменту торгівлі та міжнародних відносин ОДА збирається укласти договір «про оренду державного майна» зі своїм близьким родичем. Співробітник відділу підготував договір для укладання, зазначивши що всі необхідні документи для укладання договору були надані другою стороною. Надайте правову характеристику діям керівника відділу департаменту, посилаючись на законодавство.

Література:

- 1.Антикорупційне право: навчальний посібник / В.І.Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М.Лісовський.- К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.- 240 с.
- 2.Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія /за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с.(Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)
- 3.Право в публічному управлінні:навч. посіб./ С.О.Козуліна, Ю.О.Ровинський, К.І.Ровинська.- Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. - 174 с.
- 4.Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: монографія/ автор. Кол.:В.В.Василевич, Т.Е.Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В.Расюк, А.В. Савченко, В.Л.Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В.Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. – К. : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524с.
- 5.Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів / автор. кол.:Шаповалова О.А., Трофімова Л.В., Здебський О.С. та ін. К.: Ваїте, 2017. – 146 с.
- 6.Запобігання та протидія корупції : навчальний посібник 4-те вид.,перер. Й доп./ за ред. А. М. Михненка. Київ :ДННУ «Академія фінансового управління», 2023. 625 с.
- 7.Адміністративне право : навчальний посібник. для здобувачів вищої освіти /Ю. П. Битяк, В.М. Гаращук, В. В. Зуй та ін. Харків: Право, 2021. 196 с.
- 8.Основні засади запобігання корупції/ М.В.Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.

- 9.Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник/ О.І.Лавренова, О.П.Хамходера. Одеса, 2019. 57с.
- 10.Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи. Монографія. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.
11. Окунєв А., Бойко О., Лукин С. Антикорупційний комплаєнс: посіб. для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми. Київ, 2018. 177 с
12. Антикорупційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбіди. Харків: Друкарня МАДРИД, 2014. 364 с.

4.Перелік рекомендованої літератури та допоміжні інформаційні джерела.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року (чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2020, підстава 27-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року №436-IV (чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2020, підстава – 123-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року 1798-XII (чинний, поточна редакція – Редакція від 13.02.2020, підстава – 440-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
4. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року №2747-IV (чинний, поточна редакція – Редакція від 08.02.2020, підстава – 460-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI (чинний, поточна редакція – Редакція від 29.12.2019, підстава – 323-IX, 391-IX, 425-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року №435-IV (чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2020, підстава – 123-IX, 198-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
7. Цивільний процесуальний кодекс України: від 18.03.2004 року № № 1618-IV(чинний, поточна редакція – Редакція від 06.11.2022, підстава – 2689-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-X (чинний, поточна редакція – Редакція від 06.11.2022, підстава – 2685-IX) URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

9. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року № 2341-III(чинний, поточна редакція – Редакція від 11.08.2022, підстава – 2333-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
10. Кодекс торговельного мореплавства України: від 23.05.1995 року № 176/95-ВР (чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2022, підстава – 1089-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>
11. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року // Відомості Верховної Ради України.-2015.-№40-41.-ст.379.
12. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014№ 794-VII // Відомості Верховної Ради України.-2014.№13 ст.828,с.222
13. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України.-2011.№38 ст.1696,с.385
14. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-XII// Відомості Верховної Ради України.-2015.- №2-3.- ст.12.
15. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР// Відомості Верховної Ради України.-1997.- №24.- ст.170
16. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. №2404-VI (чинний, поточна редакція – Редакція від 20.10.2019, підстава 155-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
17. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#n8>
- 18.Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
- 19.Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII/URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.
- 20.Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України. Відом. Верхов. Ради (ВВР). 2016. № 1. Ст. 2.
21. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 №1698-VII // Відомості Верховної Ради України.-2014.№ 47 стор.3040,ст.2051
- 22.Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.12.1993 № 3782-XII// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text>
- 23.Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
- 24.Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 12.07.2018 № 2509-XIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text>
- 25.Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну

прокуратуру Офісу Генерального прокурора: Наказ Офіс Генерального прокурора від 05.03.2020 № 125// URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0125905-20#Text>

26. Питання діяльності Національної ради з питань антикорупційної політики:

Указ Президента України від 01.06.2020 року № 207/2020// URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/207/2020#Text>

27. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Конвенція ООН

від 31.10.2003 р. 995_c16 (конвенцію ратифіковано із заявами Законом N 251-V (251-16) від 18.10.2006, ВВР, 2006, N 50, ст.496) // URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text

28. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: Конвенція, Міжнародний

документ Рада Європи від 27.01.1999 р. № ETS173 (ратифікація від 18.10.2006, підстава - 252-V) // URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text

29. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією: Конвенція, Міжнародний

документ Рада Європи від 04.11.1999 р. (ратифікація від 16.03.2005,

підстава - 2476-IV) // URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text

Література:

1. Антикорупційне право: навчальний посібник / В.І.Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М.Лісовський.- К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.- 240 с.
2. Адміністративне право : підручник / М. М. Бліхар, З. Р. Кісіль, Г. Ю. Лук'янова, І. Ю. Хомишин. — Львів : Растр-7, 2022. — 740 с.
3. Загальне адміністративне право України / Бевзенко М.В. та ін. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2023. 688 с.
4. Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України: монографія / за ред. В.А.Гошовської. Київ: НАДУ. 2021. 300 с.(Наукова школа вітчизняного парламентаризму. Серія «Бібліотека народного депутата»)
5. Право в публічному управлінні: навч. посіб./ С.О.Козуліна, Ю.О.Ровинський, К.І.Ровинська.- Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. - 174 с.
6. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: монографія/ автор. Кол.:В.В.Василевич, Т.Е.Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В.Расюк, А.В. Савченко, В.Л.Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В.Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. – К. : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524с.
7. Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів / автор. кол.:Шаповалова О.А.,Трофімова Л.В., Здебський О.С. та ін. К.: Ваіте, 2017. – 146 с.

8. Запобігання та протидія корупції : навчальний посібник 4-те вид.,перер. Й доп./ за ред. А. М. Михненко. Київ :ДННУ «Академія фінансового управління», 2023. 625 с.
9. Адміністративне право : навчальний посібник. для здобувачів вищої освіти /Ю. П. Битяк, В.М. Гаращук, В. В. Зуй та ін. Харків: Право, 2021. 196 с.
10. Основні засади запобігання корупції/ М.В.Романов; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків: ТОВ «Видавництво Права Людини», 2017. 176 с.
11. Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією: навчальний посібник/ О.І.Лавренова, О.П.Хамходера. Одеса, 2019. 57с.
12. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи. Монографія. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.
13. Запобігання корупції: підручник/ за загал. ред. Б.М.Головкіна. Харків, видавництво «Право», 2019. 296 с.
14. Окунев А., Бойко О., Лукин С. Антикоруptionний комплаєнс: посіб. для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми. Київ, 2018. 177 с
15. Антикоруptionні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбіди. Харків: Друкарня МАДРИД, 2014. 364 с
16. Глобальний договір ООН. «Руководство по оценке риска, связанного с противодействием коррупции» (2013). URL: www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Anti-Corruption/RiskAssessmentGuide.pdf
17. Антикоруptionный комплаєнс: Руководство для средних компаний, функционирующих на развивающихся рынках / Анна Надгродкевич, Фрэнк Браун, Пол Китсон, Джон Моррелл. – Центр международного частного предпринимательства, 1155 15th Street NW Ste. 700 Washington, DC 20005, 2014.
18. Кубаєнко А., Крижановська О. Антикоруptionне право та основи Е-декларування : навч.-метод. посіб. (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) [Електронне видання] / А. Кубаєнко, О. Крижановська ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 150 с. – Режим доступу: <https://hdl.handle.net/11300/25591>
- 19.Петрашко С. Я. Конвенція ООН проти корупції: універсалізація стандартів у сфері протидії корупції. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Право. 2011.Випуск 15. Ч. 2. С. 90-94.
20. Новіков О.Ф. Світовий досвід функціонування спеціалізованих антикорупційних органів. Збірник наукових праць «Ефективність державного управління». 2015. Випуск 43.С. 52-57.
- 21.Паутов В.О. Нормативно-правовий аспект протидії корупції в системі забезпечення національної безпеки України. Держава та регіони Серія :

- Державне управління, 2019 р., №4 (68) С.171-175. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/4_2019/
22. Протидія корупції: правове регулювання і практичний досвід : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 28 жовт. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». – Харків : ХНУВС, 2022. – 232 с
 23. Вандін Є. Правове регулювання антикорупційної діяльності в Україні, Національний юридичний журнал: теорія і практика, частина 2, 2018 С.18-21
 24. Задорожний С.А. Протидія корупції як першочергове завдання місцевої влади, Державне управління: удосконалення та розвитку. 2014 № 5. -URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=723>
 25. Малий І. Й., Цедік М. Г. Інституційний вимір цифровізації державного управління в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2022. № 2. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2618> (дата звернення: 01.10.2023). DOI: 10.32702/2307-2156-2022.
 26. Коваль Н.О. Протидія корупції в митних органах ДФС. Lex Portus №6 (8), 2017 С.93-104 URL: https://lexportus.net.ua/vipusk-6-2017/koval_n_o_protydiia_koruptsii_v_mytnykh_organakh_dfs.pdf
 27. Оксисюк Ж.С., Кризина Н.П. Запобігання корупції на державній службі: сучасний стан та проблеми. Інвестиції: практика та досвід № 8/2021. С.113-272 URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2021/20.pdf
 28. Паутов В. О. Роль органів протидії корупції в системі забезпечення національної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 5-6. С. 170–174. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.5-6.170

Інформаційні ресурси:

1. Інформаційна система «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
2. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал «Судова влада» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://court.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/>
5. Офіційний веб сайт Міністерства внутрішніх справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mvs.gov.ua/>
6. Council of Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: HELP <http://help.elearning.ext.coe.int/>
7. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.library.univ.kiev.ua

8. Наукова бібліотека Національного університету “Києво–Могилянська академія” [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
9. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
10. Наукова Бібліотека СНУ ім. Володимира Даля [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://library.snu.edu.ua>
11. Національна Парламентська бібліотека України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua/>
12. Рішення щодо України, винесені Європейським Судом з прав людини [Електронний ресурс] // Сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini>
13. Центр розвитку українського законодавства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>
14. Юридичний факультет СНУ ім. В. Даля [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pravo-snu.com.ua/>
15. Юридична клініка «PRO BONO» при юридичному факультету СНУ ім. В. Даля [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pravo-snu.com.ua/clinic/>

Офіційні веб-сторінки державних органів України

1. Президент України - www.president.gov.ua
2. Законодавча влада
 - 2.1. Верховна Рада України - www.rada.gov.ua
 - 2.2. Уповноважений Верховної Ради з прав людини - www.ombudsman.kiev.ua
3. Виконавча влада
 - 3.1. Кабінет Міністрів України - www.kmu.gov.ua
 - 3.2. Міністерство юстиції - www.minjust.gov.ua
4. Судова влада
 - 4.1. Конституційний Суд України - www.ccu.gov.ua/
5. Інші державні органи
 - 5.1. Офіс Генерального Прокурора - www.gp.gov.ua
 - 5.2. Служба Безпеки України - www.ssu.gov.ua
 - 5.3. Рада Національної Безпеки та Оборони України - www.rnbo.gov.ua
 - 5.4. Центральна виборча комісія - www.cvk.gov.ua
 - 5.5. Вища Рада Правосуддя - www.vru.gov.ua

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до самостійної роботи з дисципліни

«Запобігання корупції в держаних органах та органах місцевого самоврядування»

(для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право»)

Укладачі:

ГРИЦЕНКО Григорій Миколайович,
ТАТАРЕНКО Галина Вікторівна,
ЖОЛУДСЬКА Вікторія Ігорівна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Адреса видавництва: м. Київ

Телефон: +38 (050) 218 04 78

E-mail: vidavnictvosnu.ua@gmail.com.